Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 19. Rok: 2026 Číslo:15.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Aj keď nerozumieme Božím cestám, neprestávajme s ním hovoriť

(z myšlienok pápeža Leva XIV.)

Pápež Lev XIV. sa v nedeľu 30. augusta pred modlitbou Anjel Pána v Castel Gandolfe zamyslel nad Petrovou reakciou na Ježišovo oznámenie utrpenia a smrti.

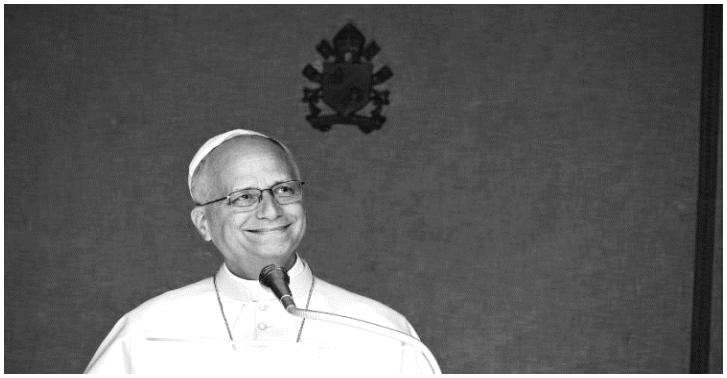
Svätý Otec pripomenul, že nie vždy je ľahké pochopiť a prijať Božie cesty, najmä keď nezodpovedajú našim očakávaniam. Veriacich povzbudil, aby ani vo chvíľach neistoty neprestávali viesť dialóg s Pánom a učili sa s dôverou prijímať jeho vôľu.

Dnešné evanjelium nám rozpráva o tom, ako Ježiš odhaľuje svojim učeníkom tajomstvo svojho blížiaceho sa utrpenia. Mesiáš, hovorí, musí *„ísť do Jeruzalema, mnoho trpieť od starších, veľkňazov a zákonníkov, že ho zabijú, ale tretieho dňa vstane z mŕtvych*“ (Mt 16, 21).

To, čo Ježiš hovorí, je veľmi vzdialené od našich očakávaní o triumfálnom a mocnom Mesiášovi, s ktorého pomocou by porazili a premohli svojich nepriateľov (porov. Ž 108, 13). Už počas času, ktorý s ním strávili, ich udivovali mnohé jeho skutky a slová.

Toto posledné oznámenie však skutočne presahuje všetky ich očakávania. Najmä apoštol Peter vyjadruje svoj nesúhlas, berie Ježiša nabok a karhá ho slovami: *„Nech ti je milostivý Boh, Pane! To sa ti nesmie stať!*“ (v. 22).

Krátko predtým Peter v Ježišovi rozpoznal „*Mesiáša, Syna živého Boha*“ (v. 16). Teraz však, prekvapený a možno aj sklamaný tým, čo počuje, ho napomína, čo je v ostrom kontraste s krásnym vyznaním viery, ktoré pred chvíľou vyslovil. Akoby hovoril: „*Áno, verím, že si Mesiáš, ale takto sa svet nezachraňuje*.“ Jeho reakcia je výbuchom horlivosti, určite motivovanej úprimnou láskou, no zároveň nám ponúka podnet na zamyslenie.

Ani pre nás totiž nie je vždy jednoduché pochopiť a prijať Božie cesty, najmä keď sú veľmi vzdialené od našich vlastných predstáv. Vtedy môže vzniknúť pokušenie – napriek všetkému, čo nám hovorí viera – myslieť si, že sa mýli Pán, alebo ešte horšie, že nás nepočúva či sa o nás nezaujíma. Tvárou v tvár tejto neistote nás Peter napriek svojej impulzívnosti učí dve dôležité veci.

Prvou je, aby sme ani v takýchto chvíľach nikdy neprestali viesť dialóg s Pánom. Naopak, máme mu s dôverou hovoriť o svojich ťažkostiach s pochopením toho, čo od nás žiada.

Druhou je, aby sme nikdy neposudzovali Božie konanie, ale pokorne a v modlitbe načúvali tomu, čo nám prostredníctvom svojich skutkov zjavuje, aj keď to nezodpovedá našim očakávaniam.

Aj v tomto sa ukazuje veľkosť prvého z apoštolov.

Ježiš mu odpovedá: „*Choď mi z cesty, satan!*“ (v. 23) a jemu i ostatným učeníkom vysvetľuje, že ak chcú kráčať v jeho šľapajach, musia zaprieť sami seba, vziať svoj kríž a nasledovať ho (porov. v. 24). A presne to Peter napokon urobí: po tom, čo Ježiša počúval, prijme túto výzvu a zostane po celý svoj život verný Kristovým slovám – tomu, ktorého spoznal ako svojho Vykupiteľa –, a to až po mučenícku smrť.

Prosme teda Pána, aby sme aj my vo svojom živote viery a v modlitbe mali Petrovu úprimnosť a pokorne hovorili Ježišovi o tom, čo skutočne cítime, aj keď máme vo svojom srdci zmätok.

Zároveň si pestujme aj Petrovu ochotu prijať to, čo od nás Pán Ježiš žiada, aj keď to presahuje naše očakávania.

Nech nám pomáha Panna Mária, ktorá bola poslušná Božím plánom aj pod krížom svojho Syna Ježiša.

Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža nad celým svetom

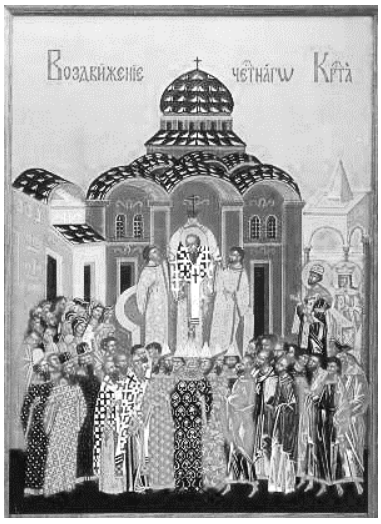
(Synaxár – 14. september)

Kríž je symbolom najväčšej lásky a s ňou spojenej obety, je spomienkou na osobu Ježiša Krista, Spasiteľa a Vykupiteľa, ktorý svojou smrťou na ňom zmieril ľudstvo s Otcom a otvoril nám cestu spásy. Kríž sa stal symbolom kresťanov od prvých čias, aj keď pre pohanov bol iba opovrhnutiahodným nástrojom popravy.

Už sv. Pavol píše, že „*slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou*“ (1 Kor 1, 18). Vonkajšia, verejná úcta sv. krížu nebola možná v čase, keď kresťanstvo bolo rímskou ríšou prenasledované, či v lepšom prípade iba trpené a zaznávané. Avšak po získaní slobody Milánskym ediktom bolo možné aj verejne prejavovať úkony kresťanskej viery. Tak sa rozvinula aj verejná úcta kresťanov k posvätným miestam a k všetkým pamiatkam, ktoré pripomínajú osobu Ježiša Krista. Cisár Konštantín, ktorý pripisoval svoje víťazstva práve znaku kríža, ktorý podľa vnuknutia umiestnil na svoje zástavy, po prvom všeobecnom sneme v Nicei sa rozhodol postaviť kresťanský chrám na mieste Kristovho utrpenia, na jeruzalemskej Golgote. Roku 326 prišla do Jeruzalema jeho matka Helena. Na jej príkaz bol zbúraný Venušin chrám, ktorý dal na Golgote postaviť cisár Hadrián, aby tak bol obnovený prístup ku Kristovmu hrobu. Keďže v Palestíne za Kristových čias bolo zvykom zahrabávať nástroje popravy niekde poblíž miesta exekúcie, pri odkrytí Golgoty sa podarilo nájsť aj aj jamu s troma krížmi a ceduľou s nápisom, ktorý podľa zmienok evanjelistov bol umiestnený na Kristovom kríži. Ktorý z troch krížov patril Kristovi, to sa zo samotného nálezu nedalo jednoznačne určiť. Jeruzalemský patriarcha Makarios sa vtedy s veľkou vierou rozhodol žiadať si na rozriešenie tejto otázky viditeľné znamenie Božie. Prikázal, aby nájdené pozostatky týchto troch krížov boli jeden po druhom priložené k telu istej ťažko chorej ženy. Po priložení tretieho kríža sa stav chorej náhle zlepšil a bola okamžite uzdravená.

Na základe toho Makarios a všetci prítomní usúdili, že práve tento kríž je tou vzácnou pamiatkou, na ktorej Kristus priniesol svoju vykupiteľskú obetu. Zaiste, že nadšení veriaci chceli vzdať úctu tejto cennej relikvii, vidieť ju, dotknúť sa jej. Preto patriarcha Makarios sa aj s krížom odobral na Golgotu, kde bol kríž znovu vyzdvihnutý k verejnej

úcte ľudu. Keď o deväť rokov neskôr – v roku 335 – bola 13. septembra posvätená veľkolepá Konštantínova Bazilika Vzkriesenia na mieste Kristovho hrobu, nasledujúci deň – 14. september – sa slávil sviatok Povýšenia sv. Kríža. Jedným zo vzácnych historických prameňov, opisujúcich liturgické obrady v Jeruzaleme, je spis pútničky Etérie francúzskej Akvitánie, ktorá navštívila Jeruzalem v roku 386. Pri opise veľkonočných obradov uvádza aj akým spôsobom vzdávali veriaci úctu Kristovmu krížu.

„Posviackou sa volajú dni, keď chrám pod menom Martýrium na Golgote a chrám vzkriesenia postavený na Božom hrobe, boli zasvätené Bohu. Posvätenie týchto dvoch chrámov sa slávi čo najveľkolepejšie, lebo v ten deň objavili Pánov kríž. ... Tieto slávnosti trvajú týždeň.“ A na inom mieste spisu zasa: *„Na Veľký piatok o ôsmej hodine ráno veriaci, čo strávili noc v Getsemanskej záhrade a už vyšli v procesii na Golgotu, aby počuli čítať pašie a biskupovu kázeň, zhromažďujú sa pred kaplnkou kríža. Biskup si sadá na katedru. Pred neho dajú stôl, prikrytý obrusom. Prinesú veľký strieborný, pozlátený relikviár, vyberú z neho kríž a nápis, ktorý položia na stôl. Biskup drží oboma rukami konce vzácneho dreva; pri jeho boju z oboch strán diakoni držia prísnu stráž, zatiaľ čo veriaci s katechumenmi predstupujú pojednom, uklonia sa, pobozkajú kríž a vzdiaľujú sa. Každý má možnosť dotknutia kríža a nápisu čelom a očami a hneď sa vzdialiť. Nikto nesmie po nich siahnuť rukou.*“ Ako teda vidíme, už od 4. storočia v Jeruzaleme existovala tradícia týždennej úcty sv. krížu po 14. septembri, ktorá je dnes typická pre východnú cirkev. História pozostatkov sv. Kríža mala aj naďalej pohnuté osudy. Časť pozostatkov bola krátko po nájdení poslaná do Ríma, kde boli uložené v Bazilike sv. Kríža.

Tento krátky historický prehľad nám však môže pomôcť lepšie pochopiť zmysel sviatku sv. Kríža. Veď hoci drevo Kristovho kríža je zaiste vzácnou pamiatkou a relikviou, pri vzdávaní úcty každému krížu, klaniame sa v prvom rade samotnému Kristovi, ktorý podľa slov sv. Pavla *„uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno, aby sa na meno Ježiš zohlo každé koleno v nebi aj na zemi aj v podsvetí a aby každý jazyk vyznával: „Ježiš Kristus je Pán!“ na slávu Boha Otca*“ (Flp 2, 8-11).

Liturgický program

Liturgický program po 15. nedeli po Päťdesiatnici
od 07.09. do 13.09. 2026

Pondelok **07.09.**	Sv. muč. Sózont	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Vasiľ, Mária, Vasiľ...* **17:00** **Veľká Večiereň** **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Milan* **2.** † *Mária (panychída)*
Utorok **08.09.**	**Narodenie Presvätej Bohorodičky** **mirovanie**	**07:30** sv. lit. (csl.) * *Juraj, Helena s rod.* **16:30** sv. lit. (slov.) **** za farnosť*** **18:00** sv. lit. (slov.) * *Natália s rod.*
Streda **09.09.**	Sv. a spravodliví Joachim a Anna	**06:30** sv. lit. (csl.) * *Jakub* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Eliáš, Anna, Juraj* **2.** † *Miroslav (panychída)*
Štvrtok **10.09.**	Sv. muč. Ménodora, Métrodora a Nymfodora	**06:30** sv. lit. (csl.) * *Martina, Vladimír* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Viera (panychída)* **2.** † *Miroslav, Michal, Mária, Michal...*
Piatok **11.09.**	Prep. Matka Teodora **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.) **1.** † *Ivan, Vasiľ, Fedor...* **2.** † *Marta* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Marta, František*
Sobota **12.09.**	Sv. hieromuč. Autonomos	**07:00** sv. lit. (csl.) * *Peter s rod.* **17:00** **Veľká Večiereň** **18:00** sv. lit. (slov.) † *Anna, Juraj*
Nedeľa **13.09.**	**16. nedeľa po Päťdesiatnici** Sv. hieromuč. Kornélius **hl. 7**	**08:00 sv. lit.** (csl.) **** za farnosť*** **10:00 sv. lit.** (slov.) * *Lukáš, Natália, Ľuboslava, Rastislav* **17:00** **Veľká večiereň** (slov.) **18:00 sv. lit.** (slov.) * *Martina, Vladimír*

Liturgický program

Liturgický program po 16. nedeli po Päťdesiatnici

od 14.09. do 20.09. 2026

Pondelok 14.09.	**Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža** **zdržanlivosť od mäsa** **mirovanie**	**07:30** sv. lit. (csl.) * *Adrián* **17:20** **Krížová cesta** (na Kalvárii) **18:00** sv. lit. (slov.) (na Kalvárii) ***za farnosť**
Utorok 15.09.	**Presvätá Bohorodička Spolutrpiteľka**	**07:30** sv. lit. (csl.) ***za farnosť** **18:00** sv. lit. (slov.) † *Jozef*
Streda 16.09.	Sv. veľkomuč. Eufémia	**06:30** sv. lit. (csl.) * *Emília, Adriána, Martin...* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Zuzana, Jozef* **2.** † *Anna (panychída)*
Štvrtok 17.09.	Sv. mučenica Sofia a jej dcéry Viera, Nádej a Láska	**06:30** sv. lit. (csl.) *na úmysel darcu* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Rudolf (panychída)* **2.** † *Pavol, Peter, Michal, Mária*
Piatok 18.09.	Prep. Otec Eumenios Divotcorca, gortynský biskup **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.) * *Alžbeta, Dana s rod.* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Margita* **2.** † *Vladislav, Štefan, Anna, Anna, Juraj*
Sobota 19.09.	Sv. mučeníci Trofim, Sabbatios a Dorymedont	**07:00** sv. lit. (csl.) * *Martin* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Martin (panychída)*
Nedeľa 20.09.	**17. nedeľa po Päťdesiatnici** Sv. veľkomučeník Eustatios a spol. **hl. 8**	**08:00 sv. lit.** (csl.) ***za farnosť** **10:00 sv. lit.** (slov.) **1.** * *Samuel, Marianna* **2.** * *na úmysel darcu* **17:15** **Večiereň** (slov.) **18:00 sv. lit.** (slov.) * *Martina, Vladimír*

Svätá mučenica Sofia a jej tri dcéry

(Synaxár – životopisy svätých)

Za vlády cisára Hadriána žila v Ríme vdova, kresťanka. Volala sa Sofia, teda „Múdrosť". Mala tri dcéry, ktorým dala mená podľa troch kresťanských čností: Viera, Nádej a Láska (spoločná pamiatka 17. septembra).

Svoje dcéry Sofia vychovávala k tým čnostiam, podľa ktorých mali mená. Keď mala Viera 12 rokov, Nádej 10 a Láska 9, vypuklo roku 137 prenasledovanie kresťanov. Sofia so svojimi dcérami boli udané. Predvolal si ju cisár, ktorý keď videl odvahu matky, poslal ju na tri dni domov. Domnieval sa, že strach zo smrti zlomí matku a jej dcéry, že odpadnú od Krista. Sväté ženy po 3 dňoch stáli pred cisárom s rovnakou odvahou. Keď nepomohli ani lichôtky, vladár vydal dcéry krutému mučeniu. Dievčatá pálili na železnom rošte, hodili ich do rozpálenej pece, potom do kotla s vriacou smolou. Lásku tak ukrutne zbili, že bola samá krvavá rana. Matka sa na toto všetko musela pozerať. Sofia však povzbudzovala svoje dcéry, aby vytrvali až do konca. Nakoniec boli dievčatá sťaté mečom. Cisár dovolil matke, aby ich pochovala. Tá 3 dni zotrvávala pri ich hrobe, kde nakoniec od žiaľu zomrela.

Cirkev uctieva aj Sofiu ako mučeníčku, lebo trpela pri pohľade na utrpenie svojich detí.

Svätá veľkomučenica Eufémia

Meno Eufémia (pamiatka 16. septembra) má grécky pôvod a znamená „žena dobrej povesti“. Eufémia zomrela 16. septembra 303 v Chalcedóne, dnešnej časti Istanbulu. Kult k nej sa zakrátko rozšíril ako na Východe, tak i na Západe. Koncom 4. storočia vybudovali nad jej hrobom veľkolepú baziliku, v ktorej zasadal v roku 451 Štvrtý ekumenický koncil. Začiatkom 7. storočia preniesli jej pozostatky do Konštantínopolu a uložili ich v bazilike. V nej sa dodnes nachádza cyklus ikon, ktorý popisuje mučeníctvo svätej Eufémie. V Miláne sa nachádza jej meno v omšovom kánone, v Ravene je znázornená v kaplnke biskupského paláca zo začiatku 6. storočia a v bazilike Sant'Apollinare Nuovo z polovice 6. storočia. Gregor z Tours spomína rímsku baziliku zasvätenú svätej Eufémii, ktorú neskôr zreštauroval pápež Sergej I.

11. júla si Gréckokatolícka cirkev pripomína zázrak, ktorý vraj Eufémia vykonala počas Chalcedónskeho koncilu. Jej životopis však nie je historicky overený.

Ufóni

(príbeh pre potešenie duše)

Na jednej z vesmírnych staníc vedci zaznamenali odkaz, ktorý prišiel z inej planéty. Bol písaný zvláštnou rečou, ale po dlhom skúmaní a lúštení prišli na to, že to poslal nejaký ufón pre ľudí z planéty Zem. V texte bolo okrem toho, že oni sa majú fajn, napísaných aj niekoľko otázok pre nás ľudí a tiež zopár smiešnych poznatkov o nás.

Medzi otázkami boli napríklad také, že keď vieme, že svet stvoril Boh, že je vládcom, pánom, kráľom a hlavne naším oteckom, prečo sa so všetkým, čo potrebujeme, čo nás teší, ťaží, i keď nevieme ako ďalej, neobraciame naňho, ale na luny, karmy, energie, hviezdy či tety veštice?

Ďalšia otázka bola, že prečo, keď vieme, že je najväčší, najmocnejší a všemohúci, prečo si pre „istotu“ priväzujeme na ruky červené šnúrky, obliekame naopak gaťky, robíme uhlíkové vody a klopeme na rôzne povrchy, od dreva, cez hlavu až po zuby. Veď stačí sa s dôverou modliť.

Zaujímalo ich tiež, že prečo, keď sa nám niečo podarilo, potešilo nás a sme šťastní, tak sa netešíme, nechválime sa a nedelíme sa s radosťou, prečo nerozprávame, že sme šťastní a neoslavujeme tak požehnané a Bohom darované dni, ale hovoríme potichu, že síce sa máme fajn, ale nechceme zakríknuť či urieknuť. Takže vlastne nikto od nás nikdy nepočuje, že sa máme výborne, lebo buď máme ozaj ťažšie obdobie, a to s obľubou prezentujeme, alebo o dobrom nehovoríme, aby sa to nezmenilo. Tomu ufóni vôbec nerozumeli.

Divné a smiešne sa im tiež zdalo, že keď sa narodí dieťa, krásny a vzácny dar od Boha, tak pri pohľade do kočiara tam napľujeme. Toto im príde úplne nenormálne. Namiesto toho, aby sme rodičov silno vystískali a poďakovali im, že prijali dieťa ako dar od Boha, a tiež namiesto krížika na čelo malému dieťatku, do kočiara napľujeme, aby ..... vlastne ani nikto nevie prečo, len to tak všetci robia....

Keď vieme, my ľudia, že najsladšie sa zaspáva s modlitbou na perách, načo sú nám aróma lampy, lapače snov, meditácie i hhhhmmmmkania pre lepší spánok, keď recept už máme dávno. Načo nosíme víťazné dresy, talizmany pre šťastie a hovoríme rôzne divné pokriky, aby sa nám darilo? Prečo sa bojíme vždy, všade a o všetko, keď Boh má vždy, všade a všetko pod kontrolou? Prečo niektorí vkuse pozerajú do minulosti, ďalší zisťujú budúcnosť a ostatní prítomnosť tiež vôbec nežijú.